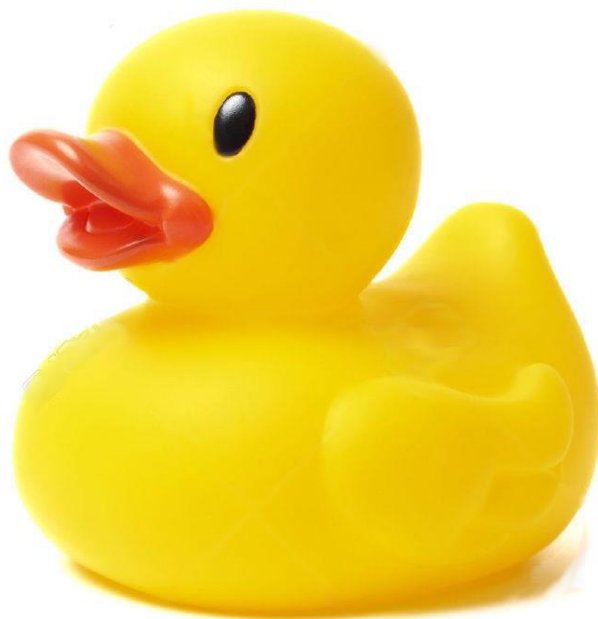

Uppföljning av kemikalieplanen 2017-2021

2020-04-06
Miljö- och hållbarhetsstrateg
Anna Lööv

HABO KOMMUN

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
2. Resultat och analys.....	3
2.1. Resultat per fokusområde och år.....	5
3. Slutsatser och rekommendationer	7
4. Bilaga	7

1. Inledning

Syftet med kemikalieplanen 2017-2021 är att skapa samsyn i hur kemikalier strategiskt ska hanteras i Habo kommun inklusive de kommunala bolagen. Åtgärderna i kemikalieplanen syftar till att möjliggöra att uppsatta regionala och lokala mål inom kemikalieområdet ska uppnås. Kemikalieplanen består av fem fokusområden, tio mål och tio åtgärder. Varje åtgärd mäts med en eller flera nyckeltal. Det är totalt 14 nyckeltal. Fokusområdet ”systematisk kemikaliehantering” jobbar alla förvaltningar och bolag med, medan det inom andra fokusområden är en eller ett par förvaltningar som jobbar med åtgärderna.

Detta är den första uppföljningen av kemikalieplanen. Den omfattar därför både åren 2018 och 2019. Framöver ska uppföljningen göras varje år. Uppföljningen bygger på de uppgifter som alla förvaltningar och de kommunala bolagen rapporterar till miljö- och hållbarhetsstrategen. Strategen sammanställer, analyserar och drar slutsatser. Strategen stämmer av uppföljningen med kemikaliegruppen och med styrgruppen för strategiskt hållbarhetsarbete.

2. Resultat och analys

Sedan kemikalieplanen trädde i kraft i augusti 2017 visar resultatet att förvaltningarna inom Habo kommun och de kommunala bolagen har påbörjat arbete inom alla fem fokusområden med varierande status (ej påbörjat, påbörjat, genomfört till mer än hälften, genomfört, ej relevant). Nyckeltalen för åtgärderna inom fokusområdet ”en kemikaliesmart förskola” visar att målet inom det området redan är nått.

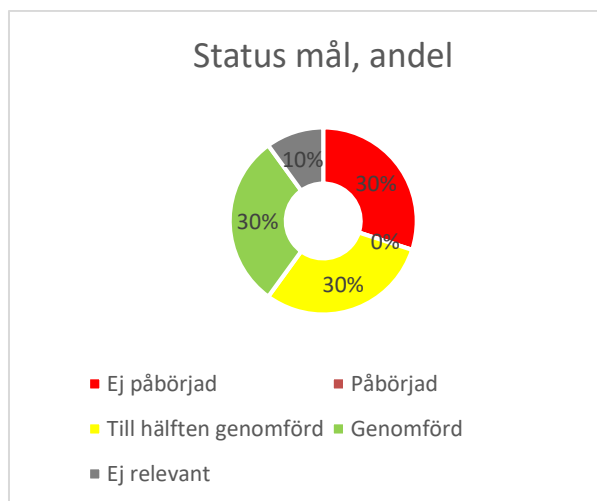

Diagram 1. Utfall per mål, bedömd status

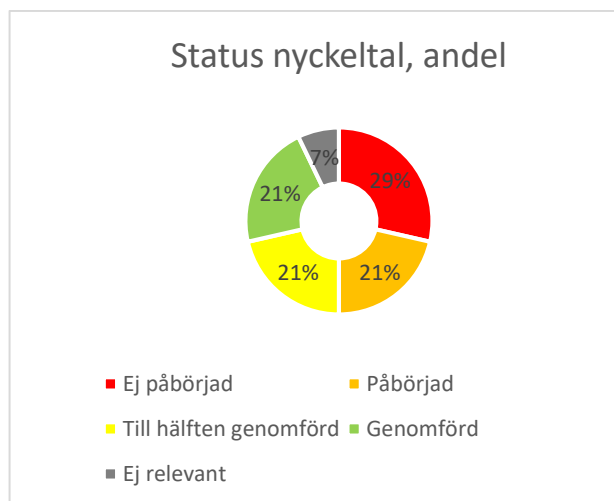

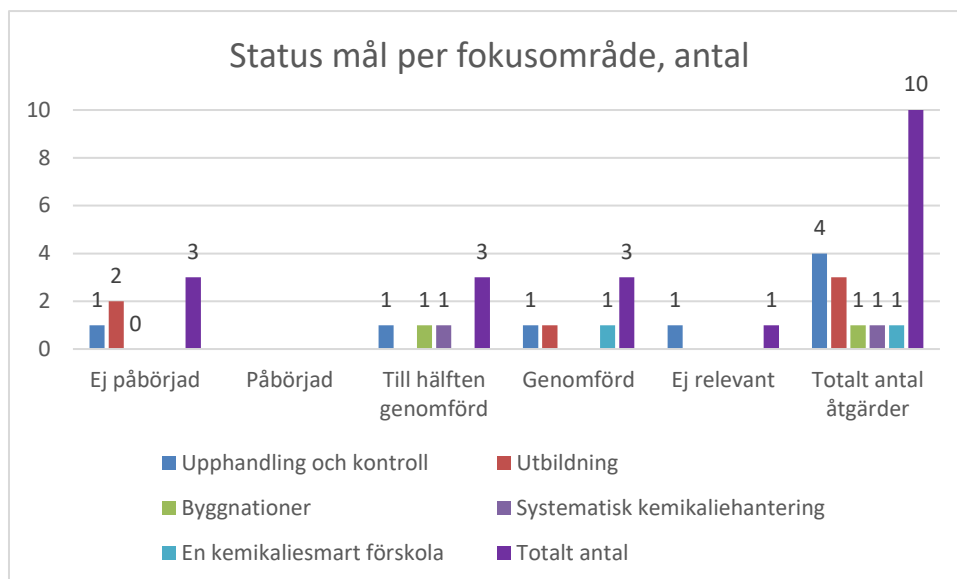
Diagram 2. Utfall per nyckeltal, bedömd status

Diagrammen ovan åskådliggör utfallen av resultat, dels per mål och dels per nyckeltal. Att utfallen i diagrammen skiljer sig åt beror på att det finns mål, som har fler än ett nyckeltal och åtgärder kopplat till sig.

Tillsammans har förvaltningarna och de kommunala bolagen nått tre av de tio målen i kemikalieplanen, vilket motsvarar 30 %. De tre målen finns inom fokusområdena ”upphandling och kontroll”, ”utbildning” och ”en kemikaliesmart förskola”. Det handlar om åtgärderna: ”rutin vid upphandling för nyinköp av leksaker och inventarier”, ”informationskampanj i grundskolan om kemikalier” och ”en kemikaliesmart förskola - riskbedömning och utfasning av leksaker och skadliga inventarier”. Det innebär att alla de 16 verksamheterna inom barn- och utbildningsförvaltningen har genomfört riskbedömning och har en aktuell åtgärdslista, att alla elever i grundskolan har deltagit i tema om kemikalier under varje år som kemikalieplanen funnits och att barn- och utbildningsförvaltningen väljer miljöanpassat alternativ när det finns inom ramavtal för upphandling och nyinköp av leksaker och inventarier.

Nyckeltalen visar vidare att det är tre mål, som vi nått till mer än hälften, 30 %.

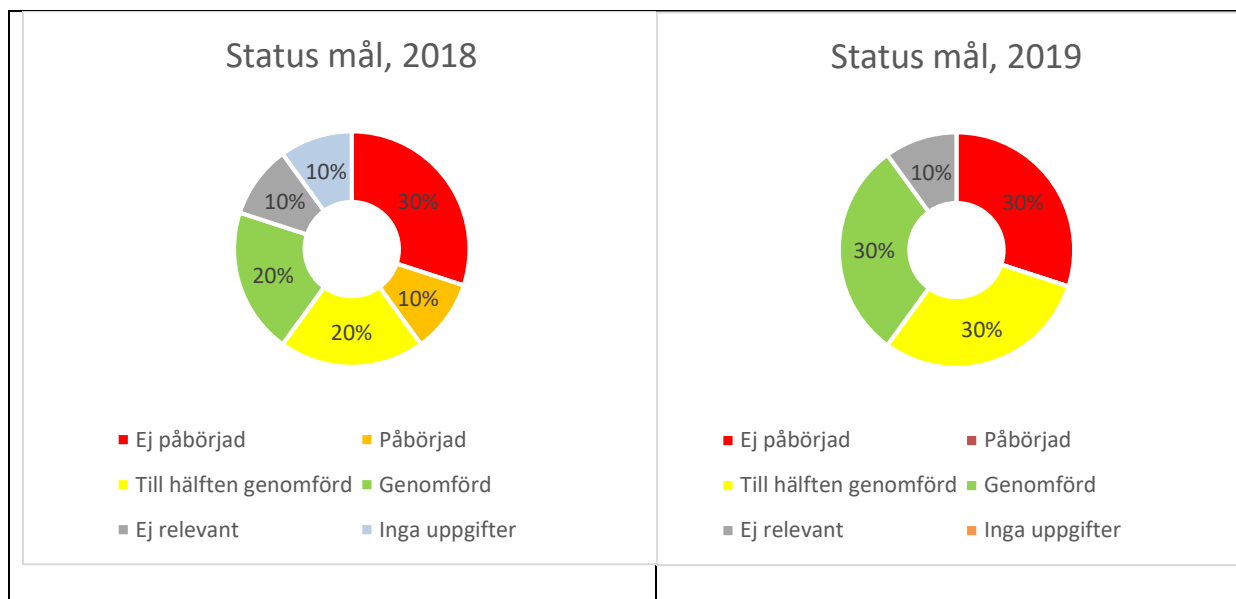
Samtidigt visar nyckeltalen att det är åtgärder inom tre andra mål, som inte är påbörjade, 30 %. De åtgärder som inte är påbörjade gäller ”sätt gemensamma kemikaliekrav på ramavtal för kommunen och bolagen”, ”webbaserad utbildning för förskolepersonal”, ”utbildning för beslutsfattare och chefer inom förskola och grundskola” och ”att ta fram en handlingsplan för att inventera fastigheter och utfasning av särskilt farliga ämnen”. När det gäller att sätta gemensamma kemikaliekrav på ramavtal för kommunen och bolagen kan vi notera att det är Jönköpings kommun som gjort de flesta upphandlingarna tidigare åt Habo kommun. Då har vi kunnat se vad som är inkluderat i avtalet, men inte i kravställningen. Med tiden kommer detta att ändras, eftersom Habo kommun numera sköter sina egna upphandlingar. Under den perioden som kemikalieplanen har funnits har vi, enligt lämnade uppgifter till strategen, inte haft några aktuella avtal med kemikalier och därmed har ingen uppföljning av ställda avtalsvillkor kunnat göras. Avseende webbaserad utbildning för förskolepersonal och utbildning för beslutsfattare och chefer inom förskola och grundskola har barn- och utbildningsförvaltningen planerat utbildning, men det har sedan blivit framskjutet i tiden. Varken tekniska förvaltningen eller Habo energi har ännu tagit fram en handlingsplan för att inventera fastigheter och utfasning av särskilt farliga ämnen.

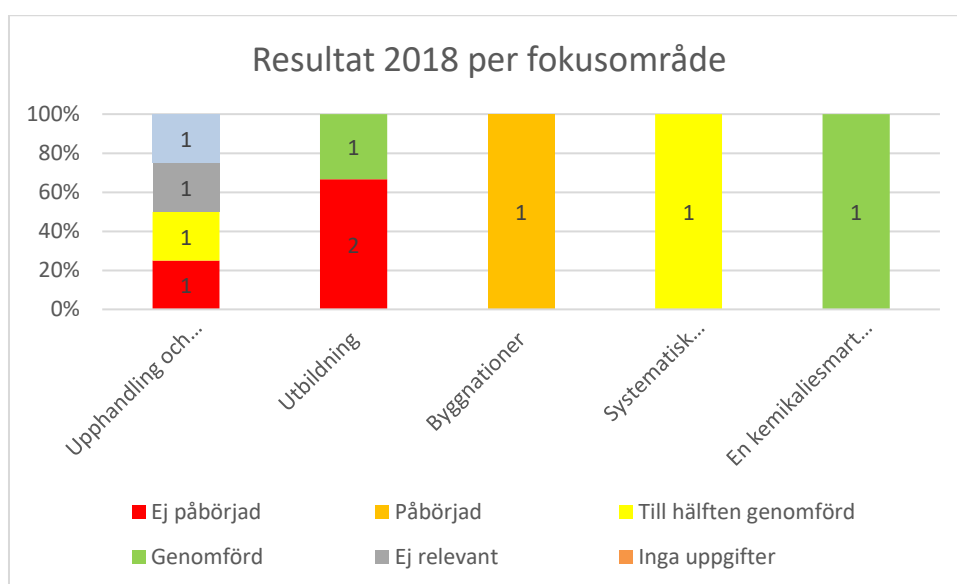
2.1. Resultat per fokusområde och år

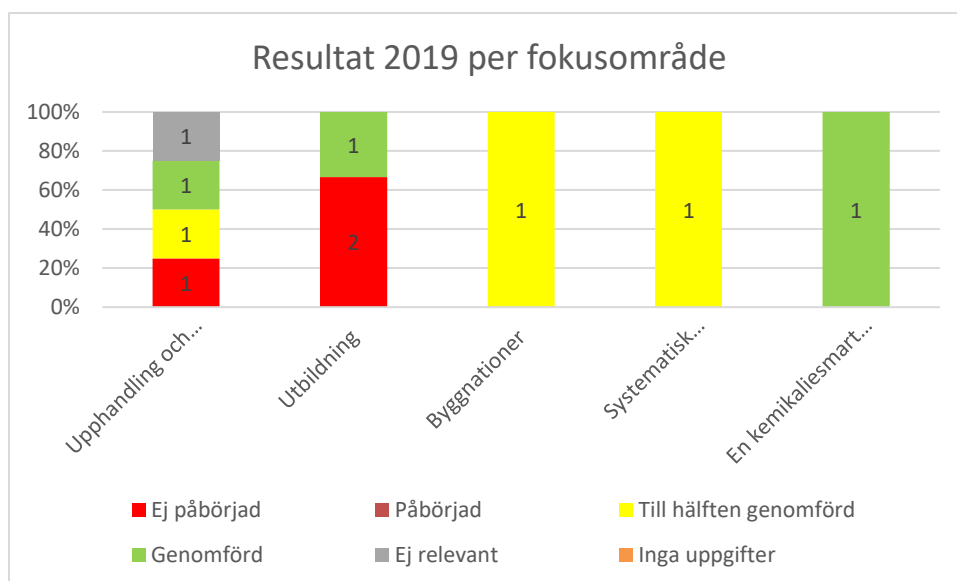
Vi har hittills samlat in uppgifter för att mäta utfall av resultat under 2018 och 2019.¹ En jämförelse av resultaten mellan 2018 och 2019 visar att arbete har påbörjats inom ytterligare en åtgärd ("loggbok för ny- och ombyggnationer") och att en annan åtgärd ("rutin vid upphandling för nyinköp av leksaker och inventarier") blivit genomförd under 2019 jämfört med 2018.

¹ För 2017 finns inga uppgifter.

Däremot visar statistiken att andelen systemadministratörer som genomgått utbildning sjunkit från 55 % under 2018 till 35 % under 2019. Andelen utbildade skiljer sig dock rejält mellan förvaltningarna och de kommunala bolagen. Exempelvis visar statistiken att alla systemadministratörer på barn- och utbildningsförvaltningen gått utbildning. När det gäller antal utfasningsämnen- och riskminskningsämnen fanns det 135 utfasningsämnen och 153 riskminskningsämnen under 2018 respektive 108 utfasningsämnen och 135 riskminskningsämnen under 2019. Trenden är alltså att förekomsten av dessa ämnen minskar i verksamheterna. Andelen kemiska produkter med farosymbol som är riskbedömda har ökat från 20 % under 2018 till 30 % under 2019. Vi hade 441 kemiska produkter med farosymbol och 352 av dessa var inte riskbedömda under 2018. Motsvarande siffror för 2019 var 418 kemiska produkter med farosymbol och 294 av dessa var inte riskbedömda.

3. Slutsatser och rekommendationer

Mer än halva perioden har gått för kemikalieplanen 2017-2021. För att klara målen och genomföra alla åtgärder behöver vi påbörja de åtgärder, som inte kommit igång än. Vi behöver också säkerställa att de resultat vi redan nått fortsatt håller i sig, så vi inte tappar i genomförandet. Detta gäller bland annat andelen systemadministratörer som genomgått utbildning, där utvecklingen behöver vända åter i positiv riktning.

Miljö- och hållbarhetsstrategen ger följande rekommendationer:

- Tekniska förvaltningen och Habo energi ser till att ta fram handlingsplan för att inventera fastigheter och utfasning av särskilt farliga ämnen. Om handlingsplanen av någon anledning inte anses behövas ska Tekniska förvaltningen och Habo energi motivera detta i nästa uppföljning.
- Ekonomienheten säkerställer – tillsammans med tekniska förvaltningen i lämpliga fall – att vi ställer gemensamma kemikaliekrav med de kommunala bolagen på de ramavtal som kan bli aktuella framöver samt följer upp eventuellt ställda avtalsvillkor, enligt stickprovsurval.
- Barn- och utbildningsförvaltningen undersöker om den webbaserade grundläggande miljöutbildningen, som kommunen erbjuder, kan vara tillräcklig för att täcka kompetensbehovet och nå målen med åtgärderna ”webbaserad utbildning för förskolepersonal” och ”utbildning för beslutsfattare och chefer inom förskola och grundskola”.
- Alla förvaltningar och de kommunala bolagen prioriterar att öka andelen riskbedömda kemiska produkter med farosymbol.

4. Bilaga

- Sammanställning resultat kemikalieplanen